

11.12.2024

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM DERSİ

6. SINIF I. DÖNEM ÖĞRENCİ NOTLARI

Mualla Nigar Yamaç Ortaokulu
6. SINIFLAR

İÇİNDEKİLER

6.1.11 - BİLGİSAYAR AĞLARI	3
BİLGİSAYAR AĞLARI	3
Bilgisayarlar arasında dosya ya da yazıcı paylaşımı yapmak için nelere gereksinim duyarız?	3
6.1.12 - ARA-TARA, SOR-SORGULA.....	4
GOOGLE GOOGLE SÖYLE BANA.....	4
Haberler Üzerinde Arama.....	4
Görseller Üzerinde Arama	4
Videolar Üzerinde Arama	4
Haritalar Üzerinde Arama.....	4
Google gelişmiş arama ipuçları.....	4
EBA (Eğitim Bilişim Ağı)	5
ŞÜPHECİYİM BEN	5
BİLGİ YÖNTEMİ VE BİLGİ KİRLİLİĞİ.....	5
Her bilgiyi almalı mıyız?	5
Her bilgiyi kaydetmeli miyiz?.....	5
Sadece aklımızda tutmak yeterli midir?	5
Peki bilgi sabit midir?.....	6
Bilgi nasıl paylaşılabilir?	6
Bilgiyi paylaştıktan sonra her şey biter mi?	6
Veri Yönetim Döngüsü.....	6
İnternette arama yaparken karşılaşılan bazı bilgi kirliliği problemleri şunlardır;	6
Bilgi kirliliği ne gibi sorunlara yol açar?	6
EBA Tanıtım Videosu	6
6.1.13 - İLETİŞİM BENİM İŞİM!.....	7
İLETİŞİM NEDİR?	7
İletişim Araçları:.....	7
Görsel BİT araçları.....	7
İşitsel BİT Araçları	7
Yazılı ve Basılı BİT Araçları	7
Yeni Bilgi ve İletişim Araçları.....	8
Forum Nedir?.....	8
Forumun Sağladığı Kolaylıklar	9
Çevrimiçi Sohbet Nedir?	9
6.1.14 - SAYILARLA OYNUYORUM	10
TABLOLAMA PROGRAMLARI	10

Microsoft Office Excel Programını Tanıyalım	10
Veri Girişi Yapıyoruz	11
Koşullu Biçimlendirme.....	12
Grafik Yapıyoruz	14
6.1.15 - VERİLER FİLTRELENİYOR VE SIRALANIYOR.....	15
TABLOLAMA PROGRAMINDA SIRALAMA	15
TABLOLAMA PROGRAMINDA FİLTRELEME	15

6.1.11 - BİLGİSAYAR AĞLARI

KAZANIMLAR

6.3.1.1. Ağ kurmak için gerekli bileşenleri ve bileşenlerin özelliklerini açıklar.

Donanım ve yazılım bileşenlerine vurgu yapılır.

6.3.1.2. Bir ağdan dosya ve yazıcı paylaşımı yapar.

6.3.1.3. Bilgisayar ağlarının boyutlarına ve bileşenlerine ilişkin farklılıkların nedenlerini tartışır.

BİLGİSAYAR AĞLARI

Üç tür bilgisayar ağı vardır. Bunlar;

- 1) Yerel Alan Ağı (LAN)
- 2) Metropol Alan Ağı (MAN)
- 3) Geniş Alan Ağı (WAN)

Bilgisayar ağlarının görevi iki ya da daha fazla bilgisayarın iletişim kurmasını veya bilgi paylaşımı yapmasını sağlamaktır.

Bir bilgisayar ağına aşağıdaki bileşenler bulunmalıdır:

1. Ağ kartı
2. Ağ kablosu
3. Switch
4. Modem
5. Ağ yazıcısı

Bilgisayarlar arasında dosya ya da yazıcı paylaşımı yapmak için nelere gereksinim duyarız?

Bilgisayarların bir bilgisayar ağına bulunmaları ve birbirleriyle iletişim kurmaları gerekir.

Dosya ve yazıcı paylaşımı için işletim sisteminde gerekli ayarların yapılması gerekmektedir.

• Ağ tarayıcısı da denen kullanıcıların ağ sunucuları üzerinde yer alan HTML veya daha gelişmiş sayfaların açılmasını sağlayan, genel ağa dosya yükleme ve ağdan dosya indirme gibi işlemlere olanak tanıyan yazılıma **...internet tarayıcı...** denir.

• Sadece belirli bir kuruluş içindeki bilgisayarları, yerel alan ağlarını (LAN) ve geniş alan ağlarını (WAN) birbirine bağlayan, çoğunlukla TCP/IP tabanlı ağlara **...intranet...** denir.

• İki ya da daha fazla bilgisayarın bilgi paylaşımı veya iletişimi için bağlanmasıyla oluşan yapıya

...bilgisayar ağı... denir.

• Bilgisayar ağları **...okul, hastane, banka...** gibi yerlerde kullanılır.

• Bilgisayar ağlarında **...müzik-resim-video...** gibi farklı türlerde dosyaları paylaşabiliriz.

• Bilgisayar ağlarında tek bir **...ağ yazıcısı...** kurarak maliyeti azaltabiliriz. Böylece pek çok bilgisayarın bulunduğu bir bilgisayar ağına tek bir bilgisayardan çıktı alabiliriz.

• Birbirine yakın mesafedeki; aynı binada veya aynı oda içerisinde bulunan bilgisayarların bağlanmasıyla oluşturulan ağlara **...yerel alan ağı-LAN...** denir.

• Aynı ağ iletişim kurallarını kullanan iki bilgisayar ağı arasında veri çerçevelerinin iletimini sağlayan ağ donanım birimine **...yönlendirici...** denir.

• Birden fazla bilgisayarın ya da cihazın birbirine bağlanmasını ya da iletişim kurmasını sağlayan fiziksel veya mantıksal büyük ağlara **...geniş alan ağı WAN ...** denir.

• Bir bilgisayarın ağ üzerindeki diğer araçlarla veri alışverişini sağlayan iç donanım birimine **...ağ kartı...** denir.

• Ağ kartından çıkan veri **...ağ kablosu...** yolu ile modeme ulaştırılır.

• Bilgisayarların ve diğer ağ birimlerinin birbirlerine bağlanmasına olanak sağlayan ağ donanım birimine **...dağıtıcı SWITCH...** denir.

• Bilgisayarların telefon hattı üzerinden internete bağlanmasını sağlayan elektronik cihaza **...modem...** denir.

• Kişisel bilgisayar, video oyunu konsolları, akıllı telefonlar gibi cihazların kablosuz olarak internete bağlanmasını sağlayan teknolojiye **...kablosuz internet-Wi-Fi...** denir. Bu teknoloji dizüstü bilgisayarların ve diğer taşınabilir cihazların yakınlarındaki kablosuz erişim noktaları aracılığıyla yerel alan ağına bağlanabilmesini sağlar.

6.1.12 - ARA-TARA, SOR-SORGULA

KAZANIMLAR

6.3.2.1. Arama motorlarını kullanarak ileri düzeyde araştırma yapar.

6.3.2.2. Bilgiye ulaşırken zararlı ve gereksiz içerikleri ayırt eder.

Ulaşılan bilgilerin doğruluğu konusunda şüpheli yaklaşımlarla farklı kaynaklardan sorgulama yapmaları sağlanır.

6.3.2.3. Bilgi yönetimi kavramını ve önemini ifade eder.

Bilgi kirliliği konusunda duyarlı davranmanın gerekliliği vurgulanır.

6.3.2.4. EBA üzerinden farklı içeriklere erişim sağlar.

GOOGLE GOOGLE SÖYLE BANA

Arama motorları, internette belirli **anahtar kelimeler** ya da belirli belgeleri kullanarak arama yaptığımızda bize ilgili sonuçlar sunmaya çalışan web siteleridir.

Her internet sitesinin adresini ve içeriğini bilmemiz mümkün değildir. Bu sebeple içerikleri **anahtar kelimelere** göre gruplandırarak, onlara daha hızlı ulaşmamızı arama motorları sağlar.

Arama motorlarında arama yapmak basit bir iş gibi görünebilir. Ancak doğru arama yöntemleri bize zaman kazandırdığı gibi güncel olmayan bilgileri elemeyi de sağlar.

Örneğin Google günümüzde arama motorları arasında sık kullanılan arama motorudur. Google gibi birçok arama motoru vardır. Peki arama motorlarında daha iyi arama sonuçları elde etmek için ne gibi yöntemler kullanmalıyız?

Arama motorları, aramalarınızı özelleştirmenizi de sağlar. Görsel, harita, video, kitap, haber gibi içeriklerle aramamızı filtreleyebiliriz. Bu kategoriler arama sonuçlarımızı sınırlandırarak gereksiz bilgilere ulaşmamızı engeller.

İnternette arama yaparken gereksiz bilgiler içeren sayfalarla da karşılaşabiliriz.

Arama motorları arama için birçok ölçüt sunar. Ayrıca arama motorlarında bir görseli de arayabilirsiniz.

Haberler Üzerinde Arama

Haberler, tüm haberler ve blog haberleri olarak kategorilenmiştir.

- Haberler tarihe göre filtrelenebilir.
- Haberlerin içeriği anahtar kelimelere göre ilgi sıralamasına göre filtrelenebilir.
- Haberler dile ve ülkeye göre filtrelenebilir.

Görseller Üzerinde Arama

Görsel arama filtre ölçütleri görsel arama sonuçlarının istediğimize en yakın özellikte olmasını destekler.

- Boyutuna göre görsel arama yapabiliriz.
- Görseldeki renklere göre arama yapabiliriz.
- Görselin türüne göre arama yapabiliriz.
- Yayın zamanına göre görsel arama yapabiliriz.
- Lisans türü, telif hakkına göre görsel arama yapabiliriz. (Bu özellik, bizi ürün oluştururken kullanacağımız resimlerin kullanım iznini öğrenmemiz için oldukça önemlidir.)

Videolar Üzerinde Arama

Videoların da görseller gibi arama ölçütleri mevcuttur. Örneğin burada ülkeye göre arama yapılmaktadır.

- Videonun süresine göre kısa, orta ve uzun olarak üç kategori verilmiştir.
- Arama tercihi videonun yayınlanma zamanına göre saat, hafta, ay ve yıl şeklinde seçilebilmektedir.
- Videonun kalitesine göre arama tercihi ayarlanabilmektedir.
- Videonun alt yazısı olmasına göre arama tercihi yapılabilmektedir.
- Videonun yayınlandığı adrese göre arama yapılabilmektedir.

Haritalar Üzerinde Arama

Haritada belirlediğiniz konumdaki anahtar kelime ile ilgili olan yerlerin işaretlenmesi gerçekleştirilebilmektedir.

Google gelişmiş arama ipuçları

Arama işimizi hızlandıracak küçük işaretler ve metinler çok işlevsel olabilmektedir.

EBA (Eğitim Bilişim Ağı)

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı (EBA) oğrenci ve oğretmenlerin kalabalık veriler içinde kaybolmalarını engellemek, oğrencileri gereksiz ve zararlı içeriklerden korumak amacı ile akademik araştırmalar için kullanılabilir bir eğitim ağını hizmete açmıştır.

EBA derslerle ilgili belge, soru, materyal gibi birçok içeriğin yer aldığı internet sayfalarına anahtar kelimeler kullanarak erişmemizi sağlar.

Arama motorları, gün geçtikçe daha iyi sonuçlar üreterek ihtiyaçlarımızı daha iyi anlamaya çalışmakta, internet sitelerini daha iyi süzerek kısa sürede tüm dünyadan veriler elde etmemizi sağlamakta ve doğru arama yöntemlerinin bizi bilgi kirliliğinden ve zaman kaybından korumaktadır.

ŐUPHECİYİM BEN

Her sonuç aradığımız sonucu içermez, her sonuçta yazan bilgiler doğru değildir. Bu sebeple arama sonuçlarımızı değerlendirirken řu ölçütlere bakmalıyız.

BİLGİ YÖNTEMİ VE BİLGİ KİRLİLİĞİ

Günlük hayatımızda pek çok bilgiye erişiyoruz. Bunları aklımızda tutuyoruz. Bazen bu bilgileri başka bilgilerle birleştirip çıkarımlarda bulunabiliyoruz.

Gerektiğinde bu bilgileri belleğimizden çağırıp kullanıyoruz. Mesela bir hastalığa iyi geldiği düşünülen bir uygulamayı tesadüfen öğrenip sonra bunu hastalanan bir kişiye tavsiye edebiliyoruz.

Sizce bu şekil bilgiyi yönetme sürecimizi anlatmak için yeterli midir?

Haydi bilgi yönetim sürecimizi biraz sorgulayalım.

Her bilgiyi almalı mıyız?

Hayır! Her bilgiyi almak doğru değildir. Bize ulaşan her bilgi doğru olmayabilir. O sebeple bir bilgiyi hangi kaynaktan aldığımız önemlidir.

Her bilgiyi kaydetmeli miyiz?

Hayır! Her bilgi doğru olmadığına göre her bilgiyi kaydetmek ya da herkes tarafından bilinen bilgileri kaydetmek de çok doğru değildir.

Sadece aklımızda tutmak yeterli midir?

Hayır! Bilgilerin birçoğunu aklımızda tutabiliyoruz, ama bilgi sayısı arttıka, birbirine benzedikçe ve başkalarına bilgileri ulaştırma ihtiyacımız arttıka sistematik bir şekilde bilgiyi kaydetmek daha önemli hâle gelmektedir.

Peki bilgi sabit midir?

Hayır! Bilgi sürekli artar, gelişir, etkisini ya da önemini kaybeder. Bilginin değişim hızı çok yüksek olabilir, bilginin boyutu da gün geçtikçe artabilir.

Bilgi nasıl paylaşılabilir?

Bilgi teknoloji olmadan paylaşılabilir, ama bilgi önemli ise ve çok fazla kişiye ulaştırılmalı ise bu durumda teknoloji kullanımı önemli olmaktadır.

Bilgiyi paylaştıktan sonra her şey biter mi?

Hayır, bilgi değişkendir. O sebeple bilgi toplama süreci devam eder, yeni bilgilerle bilgi değişir ve tekrar paylaşılır. O zaman paylaşma işleminden sonra bilgi alma işine tekrar dönülür. İşte bu şekilde bir döngü oluşur.

Veri Yönetim Döngüsü

Bu aşamada bilgilerin yönetim planı oluşturularak işe başlanır. Bu plan doğrultusunda veriler toplanır, kısa dönemli saklanır, analiz edilir, gereksiz verilerden temizlenip işlenir ve kullanılır hâline getirilir. Veri dağıtılır, tekrar kullanıma hazır hâle getirilir ve uzun dönemli saklanacak şekilde depolanır. Her şey başa döner, çünkü veri sürekli yenilenme sürecindedir.

Pek çok bilginin erişilebilir ve paylaşılabilir olduğu bir dünyada bilgi kirliliği deyince aklımıza ne geliyor?

Sizce...

- İstemediğimiz halde bize ulaşan e-postalar ve mesajlar bilgi kirliliği olabilir mi?
- Aynı bilginin her yerde yer alması bilgi kirliliği olabilir mi?
- Doğru olmayan bilgilerin paylaşılması bilgi kirliliği olabilir mi?
- Bir bilgiye ulaştığımızda, aynı metinde o bilgi ile ilgili fazla ayrıntının olması bilgi kirliliği olabilir mi?
- Haritada birçok bilginin yer alması bilgi kirliliği olabilir mi?

İnternette arama yaparken karşılaşılan bazı bilgi kirliliği problemleri şunlardır;

- Aynı içeriğin, kopyala-yapıştır şeklinde birçok sayfada yer alması.
- Önemli olayların anahtar kelimelerinin konu ile ilgisi olmayan sayfalarda kullanılması.

- Bir konu hakkında uzman olmayan kişilerin kendilerini İnternet ortamında uzman olarak tanıtması.

Bilgi kirliliği ne gibi sorunlara yol açar?

- Zaman kaybına sebep olabilir.
- Gereksiz emek kaybı oluşturabilir.
- Para kaybına sebep olabilir.
- Depolama sorunlarına yol açabilir.
- Doğru karar vermeyi engelleyebilir.

Tüm bu konular ışığında internette karşımıza çıkan bilgilerin doğruluğu ile ilgili ne söyleyebiliriz? Bilgi kirliliğini engellemek için neler yapılabilir?

EBA Tanıtım Videosu

<http://www.eba.gov.tr/video/izle/13577f5baa62915314fe7800dc1f3ab0984fab1688002>

EBA'da ders içerikleri, uygulamalı eğitimler, görsel ve yazılı materyaller, yarışma ve sosyal etkinlikler gibi duyuruların yapılmaktadır.

Bugün internetten arama yaparken nasıl daha ayrıntılı arama yapacağımızı gördük. Bu sayede vakit kaybetmeden, fazla çaba sarf etmeden aradığımız veriye ulaşabileceğiz. İnternet gerçekten çok fazla bilgi sunmakta, fakat bu her zaman işlerimizi kolaylaştırmamaktadır. Bu bilgiler her zaman kullanıma uygun değildir. Gereksiz, tekrar eden, doğruluğu kanıtlanmamış ya da yanlış birçok bilgi de internette bulunuyor. Bazen kişisel bilgisayarlarımızda bile bunlara rastlayabiliriz. Bu da bilgi kirliliği olarak adlandırılır ve bizi bazı zararlara uğratar. Bilgileri yönetmek doğru bilgiye hızlıca erişim sağlamak için önemlidir. Bilgi yönetimi için sistematik bir yaklaşım işleri kolaylaştırabilir. Bugün gördüğümüz veri yönetim döngüsü de bu yaklaşımlardan biri. Tabii ki bunlar bir başlangıç, "büyük bilgiler" denen ve çok fazla bilgiyi hızlıca işleyip güncelleyen, paylaşan, analiz eden yönetim sistemleri de bulunuyor.

EBA, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından her geçen gün sayısı artan içerik sunan eğitim ağıdır. EBA, bize birçok kategoride, akademik olarak önemli güvenilir içerikler sunar. Her zaman güvenle kullanabileceğimiz, ayrıca içeriklere katkıda bulunabileceğimiz bir ağıdır. Bu dersimizde EBA arama motorunu öğrendik ve EBA içerikleri içinde ilgi alanlarımıza göre gezinme yapmaya çalıştık.

6.1.13 - İLETİŞİM BENİM İŞİM!

KAZANIMLAR

- 6.3.3. İletişim Teknolojileri ve İş Birliği
- 6.3.3.1. Farklı ve eş zamanlı iletişim sürecini kavrar.
- 6.3.3.2. Farklı ve eş zamanlı olarak kullanılan iletişim teknolojilerini sınıflandırır.
- 6.3.3.3. Forum ve sohbet araçlarını listeler.
- 6.3.3.4. Sesli ve görüntülü iletişim araçlarını listeler.
- 6.3.3.5. İletişim süreci açısından araçlar arasındaki farklılıkları tartışır.
- 6.3.3.6. İhtiyaca göre doğru iletişim aracını seçerek etkili biçimde kullanır.

İLETİŞİM NEDİR?

İletişim; duygu, düşünce ya da bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılması durumudur.

İletişim Araçları:

Bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlardır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) araçlarını üç ana grupta inceleyebiliriz:

- Görsel araçlar,
- İşitsel araçlar,
- Yazılı ve basılı araçlar.

Görsel BİT araçları

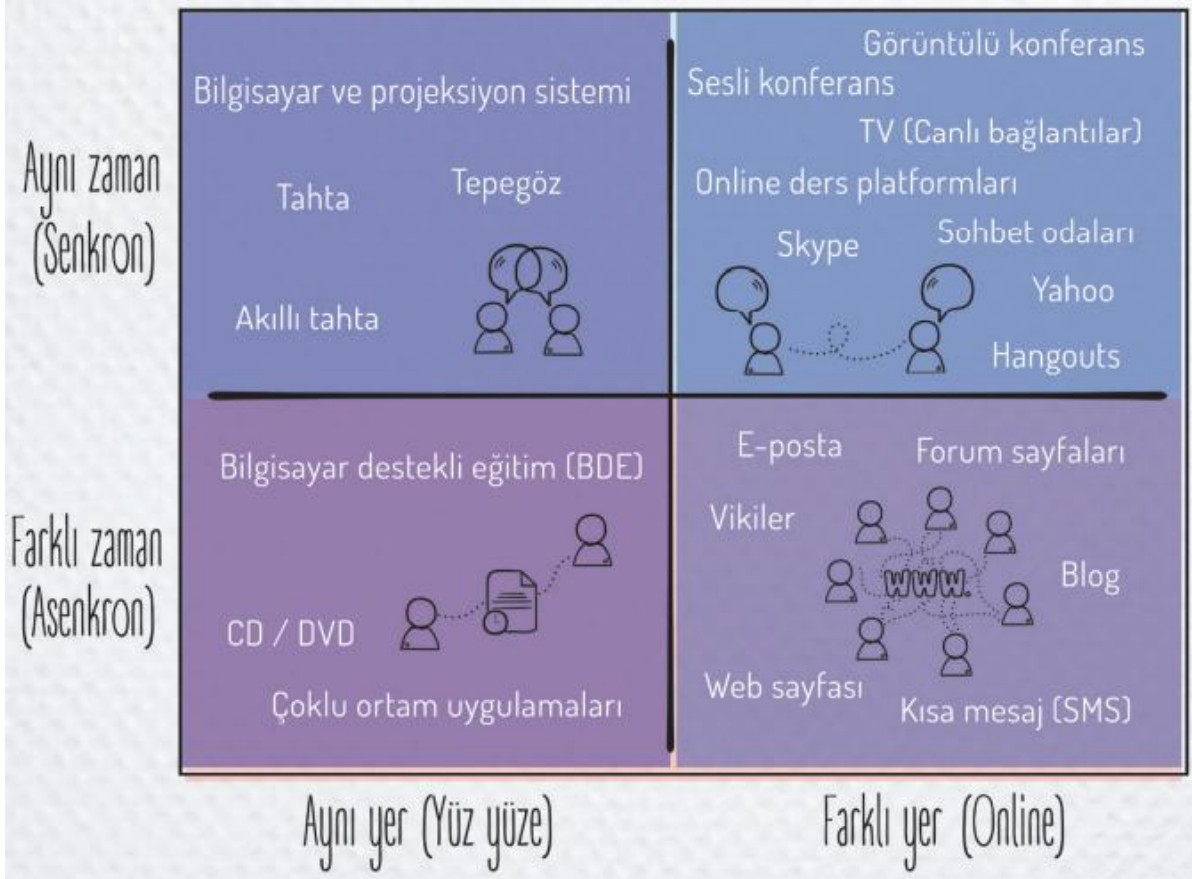
Görsel bilgi ve iletişim araçları bir bilgiyi veya mesajı ifade etmek ya da iletişim kurmak amacıyla göze hitap eden iletişim araçlarıdır. Örnek: Televizyon, dergi, bilgisayar, gazete, kitaplar, resimler vs.

İşitsel BİT Araçları

İşitsel bilgi ve iletişim araçları bir bilgiyi veya mesajı ifade etmek ya da iletişim kurmak amacıyla kulağa hitap eden iletişim araçlarıdır. Örnek: Telefon, MP3 çalar, ses kayıt cihazı, radyo, cd-kaset çalar vs.

Yazılı ve Basılı BİT Araçları

Yazılı ve basılı bilgi ve iletişim araçları bir bilgiyi veya mesajı ifade etmek ya da iletişim kurmak amacıyla kullanılan iletişim araçlarıdır. Örnek: Gazete, dergi, kitap, poster, broşür vs.

Yeni Bilgi ve İletişim Araçları

Gelişen teknoloji birbirleriyle etkileşime girerek yeni araçları da meydana getirmektedir. Birbiriyle etkileşime girerek yeni oluşan araçlar şöyle tanımlanabilmektedir;

- Görsel-İşitsel Araçlar
- İşitsel ve Yazılı-Basılı Araçlar
- Görsel- İşitsel ve Yazılı-Basılı Araçlar

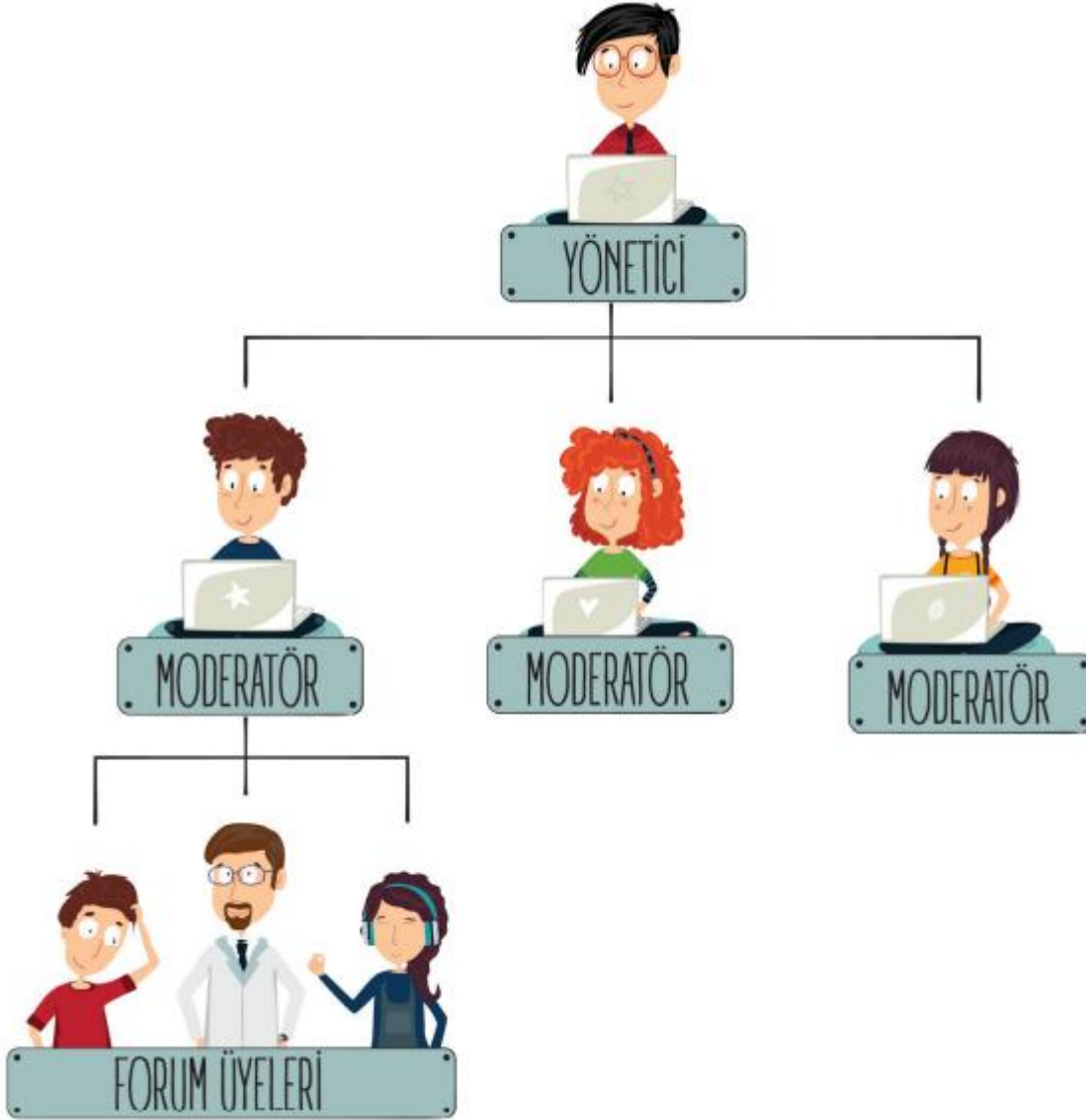
Eş Zamanlı (Senkron) İletişim Araçları:

Kullanıcıların aynı zamanda, ama farklı mekanlarda olduğu durumlarda kullanılan iletişim araçlarıdır.

Farklı Zamanlı (Asenkron) İletişim Araçları:

Kullanıcıların farklı zamanlarda, aynı veya farklı mekânlarda olduğu durumlarda kullanılan iletişim araçlarıdır.

Forum Nedir?

Forum, kullanıcıların belirli konularda fikir alışverişinde bulunduğu, çeşitli paylaşımlar yaptığı bir alanıdır.

Ancak üye olmadan bazı mesajları okuyamaz, resimleri göremez ya da dosya indiremezsiniz.

Forumda bir konu hakkında başlık açılır ve kullanıcılar bu başlık altına mesaj yazarak fikirlerini belirtirler.

Forumlar sadece bir tartışma alanı değil, aynı zamanda bilgi ve deneyim öğrenme alanlarıdır.

Forumlara üye olan herkes mesaj yazabilir.

Bu yüzden gereksiz mesajların çoğalmaması için forumda yöneticiler bulunur.

Yöneticiler forum kurallarına uymayan başlıkları ve mesajları silebilir ya da değiştirebilir.

Günümüzde pek çok internet sitesi, ziyaretçilerinin birbirleriyle iletişim kurabilmesi için ve kendi marka değerlerini yükseltmek adına forum sayfalarını kullanıcılarına sunmaktadır.

Forumun Sağladığı Kolaylıklar

Forumda açtığınız bir konuyu birçok kişi ile tartışabilirsiniz. Yardıma ihtiyacınız olduğu bir konuda bilgili veya deneyimli kullanıcılara ulaşarak sorununuzu hızlıca çözebilir ya da siz de diğer üyelerin çözüm bulmasına yardımcı olabilirsiniz. Forumda yer alan konuları okuyarak çeşitli konularda bilgi sahibi olabilirsiniz.

Çevrimiçi Sohbet Nedir?

İki veya daha fazla kişinin aynı zaman içerisinde internet üzerinden iletişim sağlayabilmesidir. Çevrimiçi sohbet bir yazılım aracılığı ile yapılabileceği gibi doğrudan internet sayfası üzerinden de yapılabilir.

Sohbet Yazılımları Nedir?

Günümüzde yazışmanın yanı sıra, sesli ve görüntülü iletişim de sağlayan sohbet yazılımları bulunuyor.

Sohbet Yazılımının Sağladığı Kolaylıklar Nelerdir?

Sohbet yazılımları sesli ve görüntülü konuşmamızı sağlar. Gönderilen ileti, fotoğraf, video veya dosya karşıdaki kişiye o anda ulaşır. Sohbet listemize istediğimiz kişileri ekleyebilir ve böylece istediğimiz kişilerle iletişim kurabiliriz.

6.1.14 - SAYILARLA OYNUYORUM

KAZANIMLAR

6.4.1. Tablolama Programları

6.4.1.1. Tablolama programının arayüzünü ve özelliklerini tanıyarak amaca uygun bir tablo oluşturur.

6.4.1.2. Belirli bir amaç için oluşturduğu tabloyu biçimlendirir.

Yazı tipi, yazı rengi, yazı büyüklüğü, gölgelendirme, kenarlık gibi özellikler kullanılarak biçimlendirme yapılması sağlanır.

6.4.1.3. Oluşturduğu tablo üzerinde hesaplama işlemleri yapar.

Farklı formülleri kullanarak hesaplama yapılması sağlanır.

6.4.1.4. Tablodaki verilere filtre uygular.

Sıralama, farklı özelliklere göre filtreleme vb. uygulamalar yaptırılır.

6.4.1.5. Amaca uygun grafik türlerini kullanarak veriyi görselleştirir.

6.4.1.6. Farklı tablolama programlarını keşfeder.

6.4.1.7. İş birliğine dayalı olarak oluşturduğu belgeyi paylaşır.

Tablolama programı ile, verilerle ilgili grafikler çizebilir, kolay ve hızlı bir şekilde raporlar, özetler hazırlayabilir, istenilen verilere ulaşabilir, sıralayabilir, verileri sorgulayabilirsiniz.

Tablolama programları, her türlü veriyi özellikle de sayısal verileri tablolar hâlinde tutarak istenildiği zaman bu verilerle ihtiyaç duyulan tüm hesaplamaları ve analizleri yapma imkânı sunan bir uygulama programıdır.

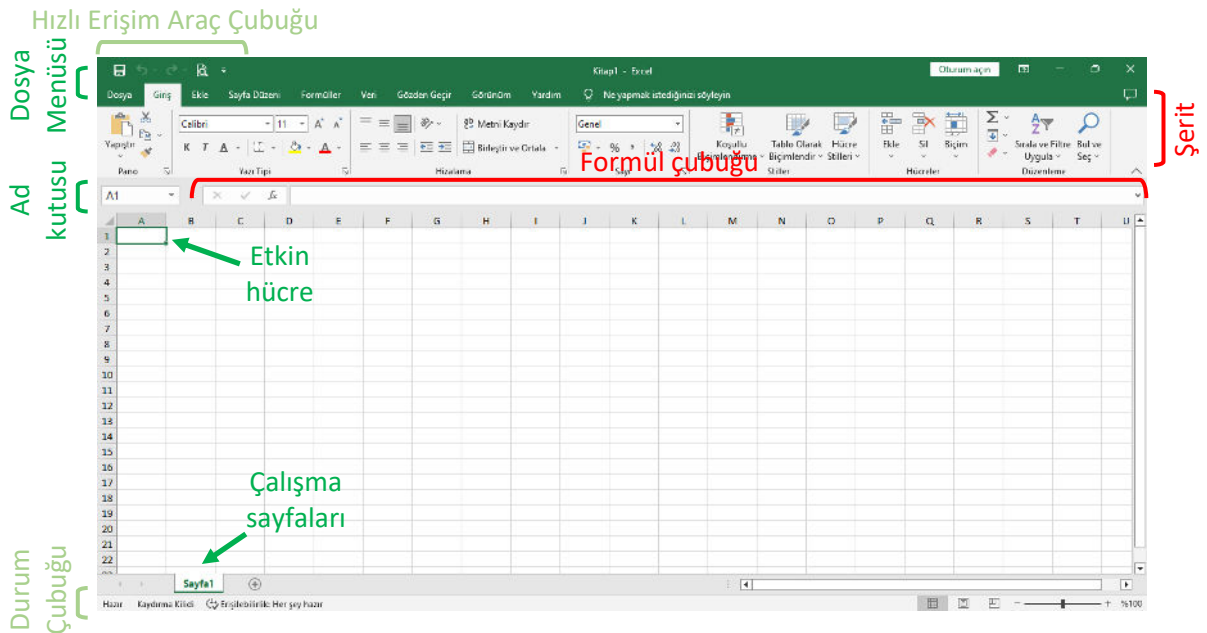
Bir elektronik tablolama yazılımını açtığınızda göreceğiniz şey, kutularla dolu bir pencere olacaktır.

Birçok tablolama programı vardır. Genel olarak hepsinin benzer özellikleri vardır. En çok kullanılan tablolama programları; Google E-tablolar, Microsoft Office Excel, LibreOffice Calc Hesap Tablosudur.

TABLOLAMA PROGRAMLARI

Kısaca tablolama programları; kolay şekilde, formüllerle ve grafiklerle hesap yapma programlarıdır.

Microsoft Office Excel Programını Tanıyalım

Excel, sayıların işlenmesini kolaylaştırır. Excel'deki Otomatik Doldurma özelliğiyle veri girişini basitleştirebilirsiniz. Daha sonra verilerinize dayalı grafik önerileri alabilir ve tek tıklamayla bunları kendiniz oluşturabilirsiniz. Ayrıca veri çubukları, renk kodları ve simgelerle eğilimleri ve düzenleri kolayca saptayabilirsiniz.

Excel dosyalarına **Çalışma Kitabı** denir.

Dosya menüsünden Yeni tıklayarak

ya da **Ctrl+N** tuşlarına basarak boş çalışma kitabı oluşturulabilir.

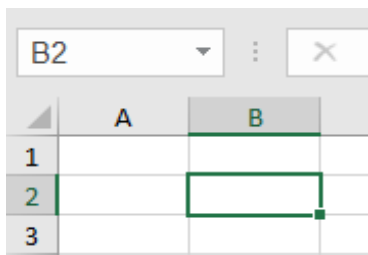
Çalışma kitabı **çalışma sayfalarından** oluşur. Üzerinde çalışılan sayfa **etkin sayfa**dır. Örneğin aşağıdaki resimde etkin sayfa Sayfa1 olarak görülmektedir.

Çalışma sayfaları **sütunlar** ve **satırlardan** oluşur.

Sütun ve satırların kesişmesi ile oluşan kutulara **hücre** denir. Her hücrenin bir adı vardır, bu ad sütun harfi (A, B, C, ...) ile satır numarası (1, 2, 3, ...) birleşimi ile oluşur.

Klavyeden yön tuşları kullanılarak ya da fare işaretçisi üzerine getirilip üzerine tıklanarak istenilen hücre **etkin hücre** haline getirilir. Etkin hücre adı ad kutusunda görünür. Örneğin aşağıdaki resimde etkin hücre B2 olarak görülmektedir.

Veri girme

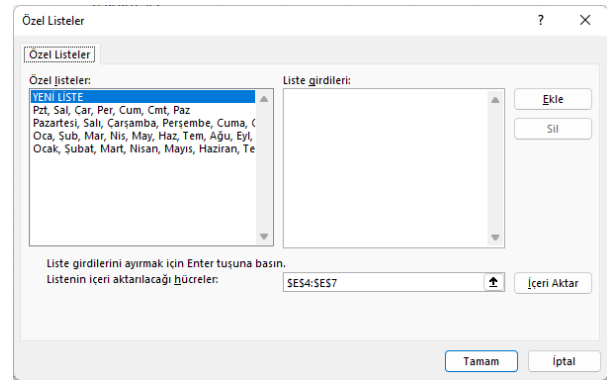
Verileri el ile girmek için A1 gibi boş bir hücre seçin, sonra metin veya sayı yazın.

Bir sonraki hücreye geçmek için **Enter** veya **Sekme (Tab)** tuşuna basın.

Seri halindeki verileri doldurmak için: İki hücreye serinin başını yazın: ör. Ocak ve Şubat veya Pazartesi ve Salı veya 2022 ve 2023. Serileri içeren iki hücreyi seçin ve doldurma tutamacını hücrelerde yatay olarak veya aşağıya sürükleyin.

Excel tanımlı özel listelerden herhangi birini seri halinde yazmak isterseniz tek bir hücreye serinin başını yazabilirsiniz.

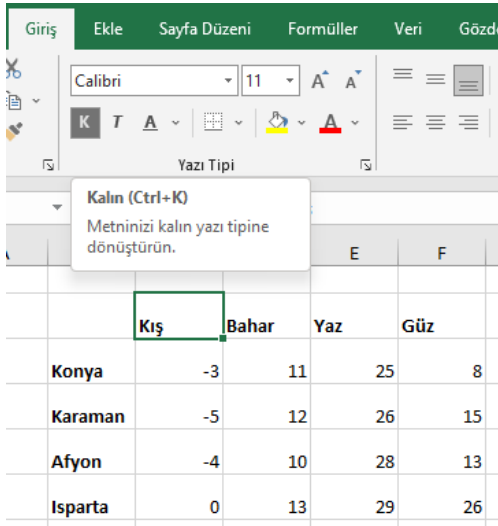

Veri Girişi Yapıyoruz

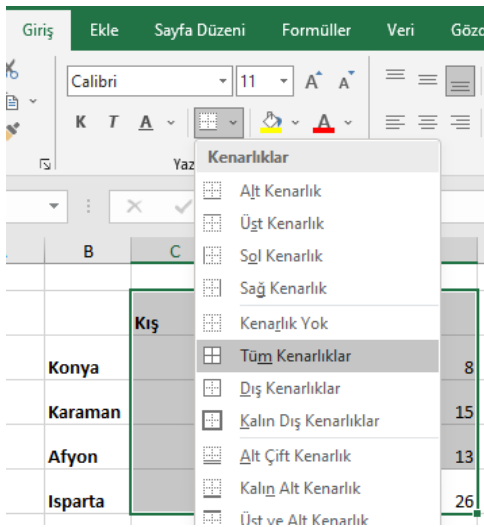
Aşağıda yer alan mevsimlere göre şehirlerin sıcaklık ortalaması değerlerini tablolama programında yazınız.

	A	B	C	D	E	F
1						
2			Kış	Bahar	Yaz	Güz
3		Konya	-3	11	25	8
4		Karaman	-5	12	26	15
5		Afyon	-4	10	28	13
6		Isparta	0	13	29	26

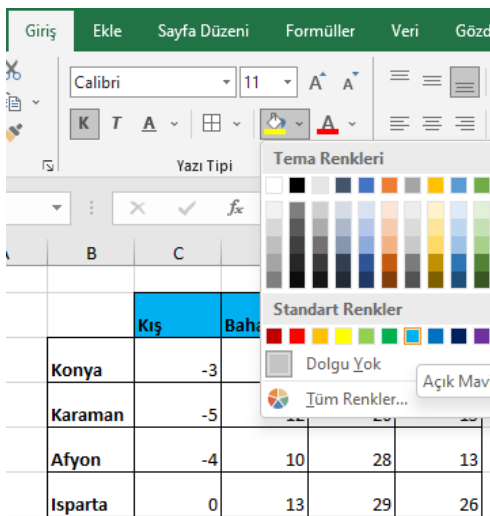
Başlıkları **kalin** yapalım.

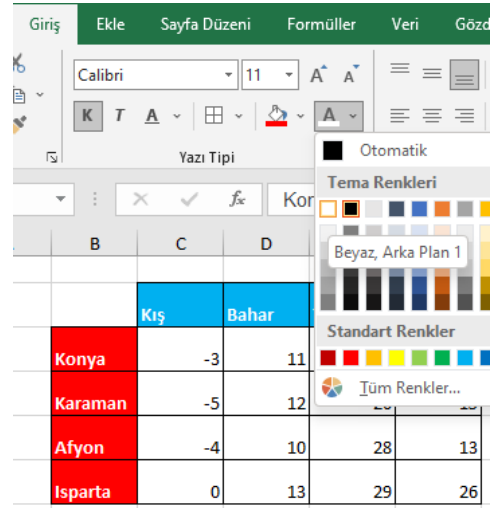
Kenarlık ekleyelim.

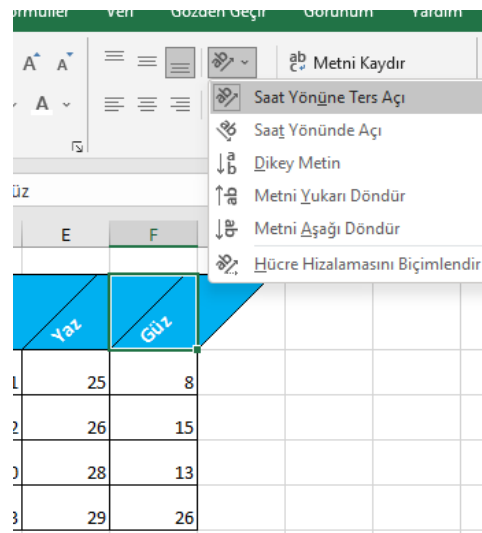
Hücreleri biçimlendirelim.

Metin renkleri değiştirelim.

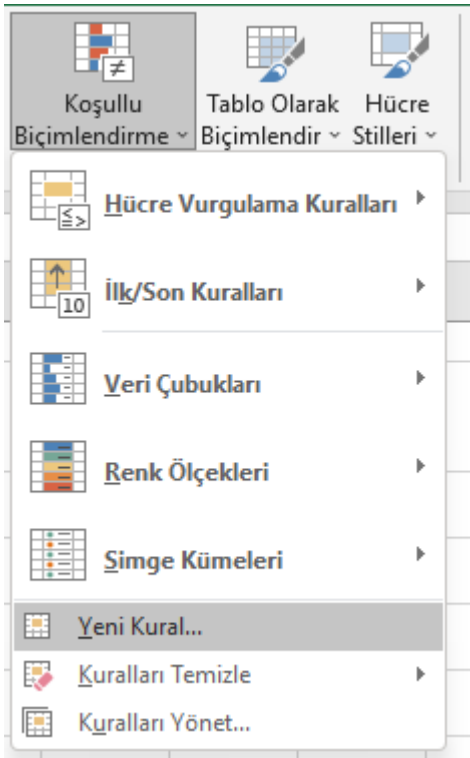
Mevsim isimlerini 45 derecelik açıyla döndürelim.

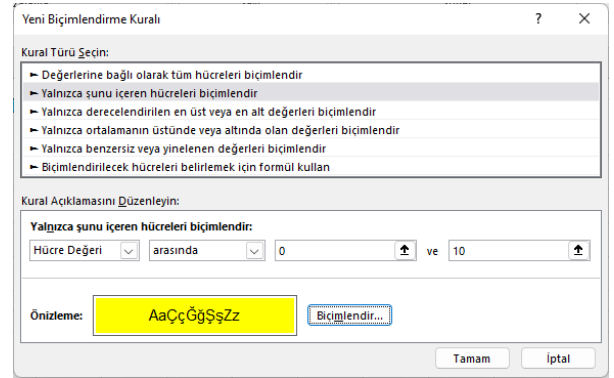
Koşullu Biçimlendirme

Koşullu biçimlendirilecek hücreli seçili hale getirmek için; seçim alanının sol üst köşedeki hücre üzerine fare işaretçisi getirildikten sonra farenin sol tuşuna basılı tutulurken seçim alanının sağ alt köşesindeki hücreye kadar fare işaretçisini sürükleyin.

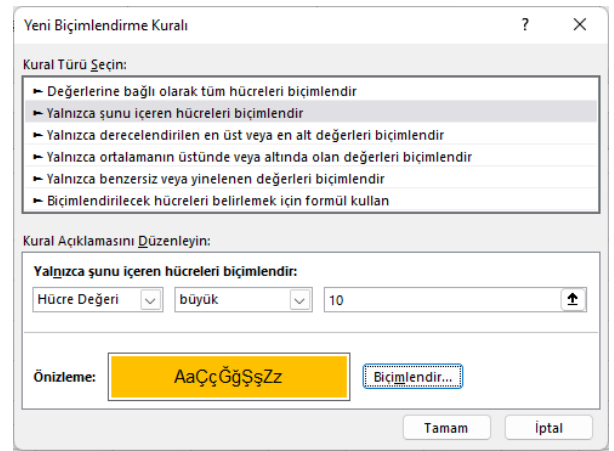
Şerit üzerinde Giriş Sekmesi > Stiller Komut Grubu > Koşullu Biçimlendirme Komut Düğmesi > Yeni Kural seçeneğine tıklayın.

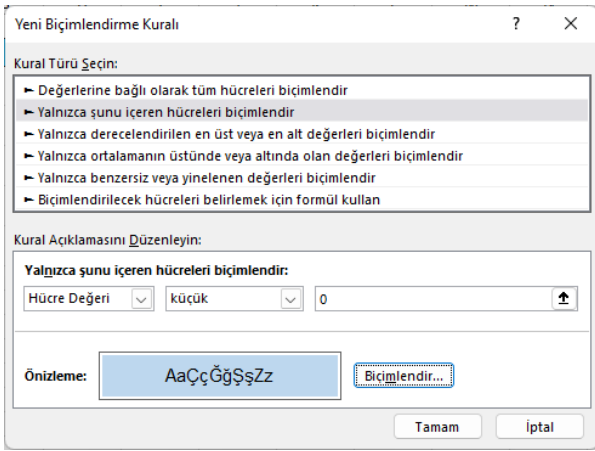
Sıcaklık 0 ve 10 arasında ise dolgu rengi sarı olsun

Sıcaklık 10'dan büyükse dolgu rengi turuncu renk olsun.

Sıcaklık 0'dan küçük ise; yazı rengi siyah, dolgu rengi açık mavi

Tablonuzun son hali şöyle olacak:

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2				Kış	Bahar	Yaz	Güz
3	Konya	-3	11	25	8		
4	Karaman	-5	12	26	15		
5	Afyon	-4	10	28	13		
6	Isparta	0	13	29	26		

Her ilin, yıllık ortalama sıcaklık hesabı için formül girin.

	A	B	C	D	E	F		
				Kış	Bahar	Yaz	Güz	Ortalama
Konya	-3	11	25	8	=ortalama(C3:F3)			
Karaman	-5	12	26	15	=ORTALAMA(sayı1; [sayı2]; ...)			

Her mevsimin, sıcaklık toplamaları hesabı için formül girin.

	Kış	Bahar	Yaz	Güz	Ortalama
Konya	-3	11	25	8	10,25
Karaman	-5	12	26	15	12
Afyon	-4	10	28	13	11,75
Isparta	0	13	29	26	17
Toplam	-12	46	108	62	

Grifik Yapıyoruz

Aşağıdaki şekilde olduğu gibi verileriniz yardımı ile istediğiniz bir grafik oluşturunuz.

	Kış	Bahar	Yaz	Güz	Ortalama
Konya	-3	11	25	8	10,25
Karaman	-5	12	26	15	12
Afyon	-4	10	28	13	11,75
Isparta	0	13	29	26	17
Toplam	-12	46	108	62	

Önerilen Grafikler

Verilerinizi görüntüleyebileceğiniz daha iyi bir grafik mi önermemizi istiyorsunuz?

Verilerinizi en iyi şekilde uyacağını düşündüğümüz özelleştirilmiş grafik kümesine ulaşmak için çalışma sayfadaki verileri seçip bu düğmeye tıklayın.

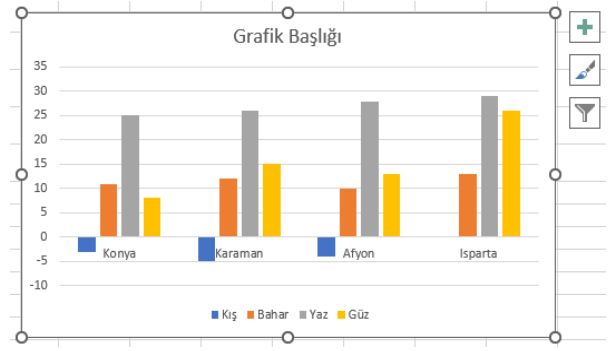
Grifik Ekle

Önerilen Grafikler

Kümelmiş Sütun

Grifik Başlığı

Kümelmiş sütun grafik, değerleri birkaç kategori arasında karşılaştırmak için kullanılır. Kategori sırası önemli olmadığında kullanılır.

Sınıf başkanlığı seçimi için pasta grafiği oluşturma.

Ad	Oy sayısı
Ali	9
Ayşe	5
Veli	8
Fatma	11

1.

2.

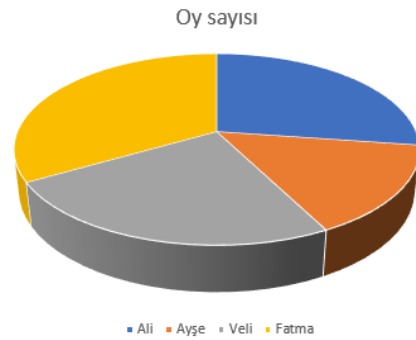
Önerilen Grafikler

Pasta veya Halka Grafik Ekle

Bu grafik türünü bir bütün içindeki oranları göstermek için kullanın. Sayılarınızın toplamı %100 olduğunda kullanın.

Farklı pasta ve halka grafiği türlerini görmek için okla tıklayın ve belgenizde bir önizleme görmek için işaretçiyi simgelerin üzerinde tutun.

3.

6.1.15 - VERİLER FİLTRELENİYOR VE SIRALANIYOR

KAZANIMLAR

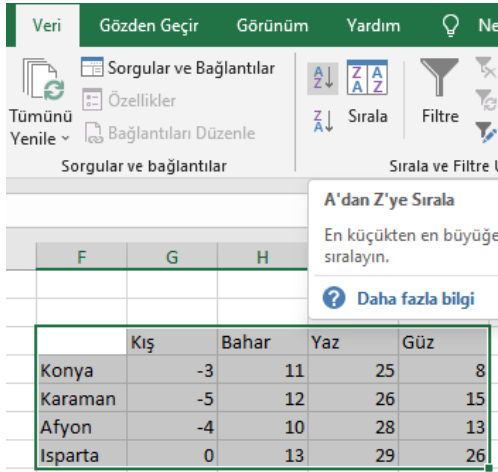
- 6.4.1.2. Belirli bir amaç için oluşturduğu tabloyu biçimlendirir.
Yazı tipi, yazı rengi, yazı büyüklüğü, gölgelendirme, kenarlık gibi özellikler kullanılarak biçimlendirme yapılması sağlanır.
- 6.4.1.3. Oluşturduğu tablo üzerinde hesaplama işlemleri yapar.
Farklı formülleri kullanarak hesaplama yapılması sağlanır.
- 6.4.1.4. Tablodaki verilere filtre uygular.
Sıralama, farklı özelliklere göre filtreleme vb. uygulamalar yaptırılır.
- 6.4.1.5. Amaca uygun grafik türlerini kullanarak veriyi görselleştirir.
- 6.4.1.7. İş birliğine dayalı olarak oluşturduğu belgeyi paylaşır.

TABLOLAMA PROGRAMINDA SIRALAMA

Bazen tablolar belli bir sıra gözetilmeksizin, bilgilerin rastgele işlenmesi ile elde edilir. Bu tip durumlarda tablonun üzerindeki bilgileri sıralamamız ve tabloyu düzenli bir hâle getirmemiz gerekebilir.

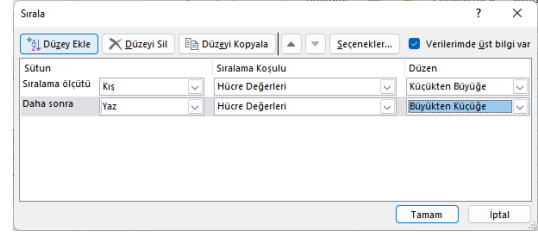
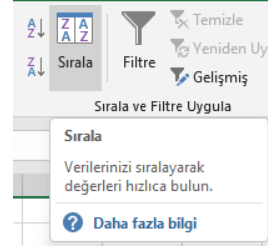
Tablolama programlarının bize sunduğu sıralama özelliği sayesinde tabloyu daha düzenli bir hale getirebiliriz.

Bu da bizim tablo üzerinde bulunan bir veriye daha kolay ulaşmamızı sağlar.

	Kış	Bahar	Yaz	Güz
Konya	-3	11	25	8
Karaman	-5	12	26	15
Afyon	-4	10	28	13
Isparta	0	13	29	26

Hangi sütundaki verilere göre sıralama yapmak istiyorsanız veri tablonuzun başlığını etkin hücre yaparak sıralama düğmelerini kullanın. Birden fazla sütuna göre sıralama yapmak için:

TABLOLAMA PROGRAMINDA FİLTRELEME

Filtreleme sayesinde tabloda görmek istediğimiz bilgilere ulaşır ve diğer bilgileri gizlemiş oluruz. Bu da bizim bilgiye erişim hızımızı arttıran önemli bir özelliktir.

